

דף ה.

עין משפט א.

ח"מ סימן לח סעיף א

א. עדים שהעידו באחד שחייב לפלוני כך וכך, ובאו שניים אחרים
 ר והכחישום או הזימום הרי זה פטור.

ב. עדים שהעידו בבי"ד באחד שחייב לחבירו מנה, ואח"כ באו ואמרו
 העדנו שקר, עדותם הראשונה קיימת, דכיון שהגיד שוב אינו חוזר
 ומגיד, אבל נאמנים הם לגבי עצמם ש לשלם לו כל מה שהפסידוהו.

ג. היום אין דנים דין עדים זוממין משום שהוא קנס, ואין דנים דיני
 קנסות, מ"מ נפקא מינה ה שהעד זומם נפסל להעיד.

עין משפט ב.

ח"מ סימן שפה סעיף א

א. המזיק את חבירו היזק שאינו ניכר כגון שעירב יין נסך בינו מן
 התורה פטור א, אבל חכמים קנסוהו לשלם נזק שלם מהיפה

ר. בהכחשה שניהם נפסלים לעדות שמעידים עליה, וכשרים שניהם לעדויות אחרות, אלא
 שכל כת באה בפני עצמה ומעידה. אבל בעדי הזמה, הראשונים נפסלים והאחרונים
 כשרים לגמרי, וטעם הדבר כיון שהשניים מעידים על גוף העדים באומרם עמנו הייתם
 והו"ל כאילו העידו על שניים שחיללו שבת, או הרגו הנפש, אף כאן בהזמתם מעידים
 עליהם שעדותם שקר, ואז הראשונים אינם נאמנים לומר לא עשינו, עכ"ל הסמ"ע בס"ק
 א'. ועיין בסי' ל"ד.

ש. מ"מ יכול התובע לומר אין לי עסק אלא עם הנתבע, והוא יחזור על העדים. כ"כ
 בסמ"ע ועיין בש"ך מה שהאריך בדין זה. ודין זה חוזר על עצמו בסימן ל ס"ב עיי"ש.
 ת. והש"ך כתב שיש עוד נפ"מ לענין אם תפס מן הזוממין מה שחייבים מתורת קנס לא
 מוצאים ממנו, וכן אם כבר שילם והלך התובע למדינת הים שחייבים העדים לשלם
 מתורת גרמי, וזהו דוקא בעדים זוממין אבל לא בהכחשה דאולי האמת איתם. נתיבות ס"ק
 ב'.

א. בגיטין נ"ג ע"א דקימ"ל כר"י שם. ולשמואל שם דוקא ג' דברים והם המטמא המדמע
 והמנסך קנסו בהם ומקנסא לא גמרינן לשאר דברים אבל לרב גמרינן מקנסא, וכתב
 הש"ך דמהרמב"ם בריש פ"ז מחובל משמע דפוסק כרב, מזה שסיים כלל המזיק ממון
 חבירו וכן מזה שכתב כל כיוצא בזה, אבל בדינא דגרמי להרמב"ן כתב, דקימ"ל הלכה
 כשמואל ומקנסא לא גמרינן ולפי דבריו אינו חייב אלא מטמא מדמע ומנסך בלבד, ולא
 בדברים אחרים, וכן דעת הרי"ף והרא"ש.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

שבנכסיו ב כדין כל המזיקין.

לפיכך אם מת המזיק קודם ששילם אין קונסין בנו אחריו ג, וכן אם היה שוגג או אנוס פטור שלא קנסו אלא במזיד ד.

עין משפט א. חו"מ סימן שפ"ט סעיף ו

ז. חמשה מעשים תמים ה יש בבהמה ואלו הן, הבהמה אינה מועדת מתחילתה לא ליגח ולא ליגוף ולא לנשוך ולא לרבוץ על כלים גדולים ולא לבעוט, ואם הרגילה עצמה בשינוי של אחד מהם נעשתה מועד לאותו דבר י.

אבל השן מועדת מתחילתה לאכול הראוי לה ז, והרגל מועדת מתחילתה לשבר בדרך הילוכה ח.

עין משפט ב. חו"מ סימן שפ"ט סעיף ב.ט

ב. אם הזיקה בדברים שדרכה לעשות תמיד כמנהג ברייתה כגון בהמה שאכלה תבן או שהזיקה ברגליה או בדרך הילוכה ט חייב לשלם נזק לשלם מהיפה שבנכסיו י שנאמר "מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם".

ב. אע"ג שזה רק קנסא מדרבנן מ"מ רבנן תיקנו כעין דאורייתא ממיטב, כ"כ הרא"ש בריש בב"ק, וכתב הסמ"ע בס"ק א', דבסי' תי"ט יתבאר דדוקא כשבא לשלם בקרקעות אבל כשבא לשלם מטלטלין כל דבר מיטב הוא אפי' סובין דיכול להוליכן למקום אחר, לא כן בקרקעות.

ג. מימרא דאביי בגיטין מ"ד ע"ב, ואפי' עמד אביו בדין והתחייב, בנו פטור, כ"כ המחבר בסי' ק"ח סעיף ב', משא"כ במוסר שמת וכמ"ש בסי' שפ"ח סעיף ב', כ"כ בסמ"ע ס"ק ב' והש"ך חלק עליו וס"ל דבעמד אביו בדין חייב בנו ע"ש.

ד. שם במשנה בגיטין.

ה. שם במשנה נתבאר בדף ט' ע"ב.

ו. אבל לא לאחר שאם הועדה ליגח לא הועדה לישך. שם בגמ' ט"ז ע"ב.

ז. במשנה י"ט ע"ב שם.

ח. במשנה י"ז ע"א.

ט. בב"ק ג' ע"א ובמשנה י"ז ע"א.

י. היינו בקרקע אבל במטלטלין כל דבר מיטב הוא. סמ"ע ס"ק ג'.

ב. ג. אם שינתה הבהמה ועשתה מעשים שאין דרכה לעשות תמיד והזיקה בהם, כגון שור שנגח או נשך חייב לשלם חצי נזק^ב מגוף המזיק עצמו שנאמר "ומכרו את השור החי וחצו את כספו"^ל.

ט. י. מועד משלם נזק שלם מהיפה שבקרקעותיו וכל תם משלם חצי נזק מגופו של המזיק.

עין משפט ג. חו"מ סימן שפט סעיף טו

טז. טז. שן ורגל אין חייבין אלא א"כ הזיקו ברשות הניזק^מ אבל בר"ה פטורים וא"צ לומר ברשות המזיק^נ.

התיזה אבנים בר"ה והלכו והזיקו ברשות הניזק^ס, או שהיה עץ ארוך שמקצתו בר"ה ומקצתו ברשות הניזק ודרסה עליו בר"ה ושיברה עי"ז כלים ברשות הניזק חייב^ע.

עין משפט ד.ה. חו"מ סימן תי סעיף כא

כא. כא. נפלו כלים בכור והוזקו או נשברו פטור שנאמר "ונפל שמה שור

כ. שם בגמ' ב' ע"ב ובמשנה ט"ו ע"ב.

ל. והתורה מדברת בשור שוה עשרים שהזיק שור שוה עשרים והנבלה שוה עשרה שכשיחצו ויטלו כל אחד חצי החי וחצי המת נמצא שכל אחד בידו חמש עשרה, ונמצא שהניזק קיבל חצי מהנזק שלו שהוא עשרה שמחציתו חמשה, ומכיון שיכול לשלם לו הנבלה וישלים לו נמצא שהוא צריך לתת לו בנוסף לכל הנבלה ששוה עשרה יתן לו עוד חמשה מגוף המזיק.

ומשווים נלמד לשאינם שווים כשנגח שור שוה מנה לשור שוה עשרים והמיתו הנבלה שוה ארבעה הרי כל הנזק ששה עשר, ואם יתן לו כל הנבלה יצטרך להוסיף לו מחצית הנזק שהוא שמונה מגופו של המזיק. סמ"ע ס"ק ד'.

מ. במשנה ב"ק י"ט ע"ב.

נ. שהרי קרן שחייב ברשות הרבים פטור ברשות המזיק, שן ורגל שפטורים ברשות הרבים כ"ש שפטורים ברשות המזיק.

ס. מסקנת הגמ' שם י"ט ע"ב, ובהתיזה חייבת חצי נזק צרורות שזו הלכה למשה מסיני, אבל בדרכה על עץ ארוך בר"ה והזיקה ברשות היחיד חייב נזק שלם. כמבואר בס"י ש"צ. סמ"ע ס"ק ט"ו.

ע. דין עץ ארוך כתבו הרא"ש בפסקיו מהתוספתא, ולא דמי לדרסה ע"ג כלים ונתגלגל למקום אחר ונשבר דקימ"ל בתר מעיקרא אזלינן ופטור, דשאני הכא בעץ ארוך הנזק נעשה באותה שעה ברשות הניזק והנזק היה שם. סמ"ע ס"ק ט"ז.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

או חמור" ודרשו "שור" ולא אדם, "חמור" ולא כלים ולא נתמעט האדם רק ממיתה אבל אם הוזק בו חייב **פ** בעל הבור, אבל על הכלים פטור בין נשברו לגמרי **צ** בין הוזקו.

עין משפט ו. חו"מ סימן תכ סעיף ג.

ג. החובל בחבירו חייב חמשה דברים **ק**, נזק צער ריפוי שבת ובושת אם זו חבלה שיש בה כל החמש, ואם אין בה אלא ד' דברים משלם ארבעה ואם אין בה אלא אחת משלם אחת.

הגה: וי"א דבכלל ריפוי הוא שצריך גם לתת תוספת מזונות הצריכים בחוליו **ר** ממה שהיה אוכל פחות כשהיה בריא.

עין משפט ז. חו"מ סימן תיה סעיף יג.

טו. דבר הטמון שהוזק ע"י אש פטור **ש** וע"כ הדליק הגדיש והיו טמונים בו אפי' כלים שדרך להטמינם בגדיש פטור **ח** עליהם, ורואים מקום הכלים כאילו היו שם שעורים או חטים **א** שהיה הגדיש ומשלמם.

פ. ממשנה נ"ב ע"א, ובגמ' נ"ג ע"ב ודלא כר"י שם בגמ'.

צ. דשבירתן זהו מיתתן, בגמ' שם.

ומש"כ מר"ן בין הוזקו כן הוא ברמב"ם פ"ג מנזקי ממון הלכה א'-ב' ובביאורי הגר"א שם (מהדורת פרנקל) כתב להסביר מדוע בכלים פטור אפי' בניזוקו שהרי זה לא מיתתן ע"ש, ועדיין צ"ע.

ק. ממשנה בב"ק פ"ג ע"ב ובגמ' פ"ה ע"א ובירושלמי יותר מבואר הביאוהו הרי"ף והרא"ש בריש פ' החובל.

ר. מנ"י בפ' החובל, וכ"כ רש"י בדף צ"א ע"א ד"ה וריפוי, ובירושלמי תני בן עזאי.

ש. ממשנה בב"ק ס"א ע"ב, וכחכמים באוקימתא דרבא שם.

ת. ואף דהיה לו לאסוקי אדעתיה שנמצאים שם ויש לחייבו קמ"ל דפטור. סמ"ע ס"ק י"ג.

א. ואם החטים או השעורים הם עם הקש שלהם רואים כאילו היו כך כמו הגדיש שנשרף. סמ"ע ס"ק י"ד.

יג. טז. בד"א שהדליק בתוך שלו והלכה ודלקה בשל חבירו וכלו חציו ^ב, כגון שנפל הגדר שבניהם שלא מחמת הדליקה והיה אפשר לו לגדור ^ג ולא גדר, אבל אם הדליק בתוך של חבירו או אפי' בתוך שלו אבל לא כלו חציו כגון שנפל הגדר מחמת הדליקה חייב בדבר שדרכו להטמין שם בגדיש, ובבית חייב על כל דבר שדרכו להניח בבית ^ד כל כלים וחפצים שיטען בעל הבית שהיה שם הרי זה נשבע בנ"ח ונוטל ^ה, ובלבד שיטען דברים שהוא אמוד בהם שהם שלו או שרגילים להפקיד אצלו.

ב. החילוק בין כלו חציו ללא כלו חציו הוא בגמ' כ"ג ע"א, והרמב"ם לא חילק בזה שם בהלכה ט"ו וכתב ה"ה דאולי דעתו של הרמב"ם שאין להניח פשט המשנה והברייתא והמימרות שלא חילקו בזה מפני הסוגיא ההיא בכ"ג ע"ב.

ג. דאם לא היה לו אפשרות לגדור לא היה חייב על הנזק של השריפה כלל משם והלאה כיון שכלו חציו כמו בסעיף ו'. סמ"ע ס"ק ט"ו.

ד. משמע אם אין דרכו להניחם שם אף שידוע שהיו שם פטור עליהם, והקשה הש"ך בס"ק ו' מסי' שפ"ח סעיף א' פסק דאם ידוע משלם אף אם אין דרכו להניח שם. ותיירץ ששם איירי שהזיק בידים אבל כאן אף שעשה בפשיעה שהדליק בתוך של חבירו מ"מ לא עשה בידים אבל אם היה מדליק בידים בתוך של חבירו ודאי דהיה חייב גם בלא רגיל להניחו שם ורק ידוע שהיה שם.

ה. אע"פ שאין עדים בדבר שכו"כ היה בבית, מ"מ עשו תקנת נגזל גם בנשרף, כ"כ הסמ"ע בס"ק ט"ז, אבל בש"ך בס"ק ז' כתב דאיירי שיש עדים על הדליקה.